

... Μια μέρα αστράφτει ο ουρανός... ..

Πετάει έν' άστρο, σταματά εμπρός εις τη Μαρία
"Χαίρε της λέει αειπάρθενε, ευλογημένη χαίρε!
Ο Κύριός μου είναι με σε. Χαίρε Μαρία, Χαίρε!"

Επέρασαν χρόνοι πολλοί... Μια μέρα σαν εκείνη
αστράφτει πάλι ο ουρανός... ..

"Ξύπνα, ταράζου, μη φοβού, χαίρε, Παρθένε, χαίρε.
Ο Κύριός μου είναι με σε, Ελλάς ανάστα, χαίρε".

Ο λαός μας επέλεξε: να γιορτάζει την επέτειο της εθνικής του αναγέννησης με την εορτή του Ευαγγελισμού, ταυτίζοντας στη συλλογική συνείδηση την απαρχή της σωτηρίας και ανάστασης του γένους των ανθρώπων με την απαρχή της σωτηρίας και ανάστασης του γένους των Ελλήνων.

Κοινός παρονομαστής των δύο αυτών γεγονότων είναι η ανυπολόγιστη αξία της ελευθερίας. Έκλεισε το κεφάλαιο της σκλαβιάς στην αμαρτία, το κεφάλαιο της φθοράς, της απελπισίας των ανθρώπινων ψυχών που τυραννούσε το ανθρώπινο γένος. Και άνοιξε με τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, το κεφάλαιο της λύτρωσης, της ελευθερίας, της χαράς, της αιώνιας Ζωής.

Και για την Ελλάδα τη μέρα αυτή αρχίζει ο αγώνας για τη λευτεριά.....

Οι Έλληνες, το 1821, αποφασίζουν να αποτινάξουν την τυραννία της μακρόχρονης σκλαβιάς και να διεκδικήσουν το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου και λαού για Ελευθερία.

29 Μαΐου 1453: «Η πόλις εάλω», η Βασιλεύουσα, η Επτάλοφη, η Νέα Ρώμη, η Πόλη των Πόλεων, η Κωνσταντινούπολη, έπεσε στα χέρια του Οθωμανού δυνάστη.

Μάρτιος 1821 : «Ελευθερία ή Θάνατος» η πολεμική ιαχή του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων εναντίον της οθωμανικής κυριαρχίας, σαρώνει τουλάχιστον 368 χρόνια δουλείας των Ελλήνων!

Γιατί στην πραγματικότητα η περίοδος δουλείας είχε αρχίσει πολύ νωρίτερα από το 1453, από τα μέσα του 14^{ου} αιώνα και έληξε πολύ αργότερα για τους πληθυσμούς της Μακεδονίας, Ηπείρου, Κρήτης, Νησιών Βορείου και Ανατολικού Αιγαίου, Θράκης, που ελευθερώθηκαν στις αρχές του 20ού αιώνα.

Εύλογα γεννιέται το ερώτημα: **πώς μπόρεσαν οι υπόδουλοι Έλληνες να συντηρηθούν, να διατηρήσουν τη γλώσσα τους, την εθνική συνείδησή τους, την πίστη τους, την εθνική μνήμη τους, την πολιτιστική τους ταυτότητα** και το 1821 να διεκδικήσουν αποφασιστικά την απελευθέρωσή τους;

Πολλοί παράγοντες βοήθησαν :

- Η αίσθηση και ανάμνηση ότι είχαν μια ιστορική πορεία ζηλευτή, που την ενίσχυαν οι αφηγήσεις εκείνων που γνώριζαν έστω και λίγο να διαβάζουν και μάθαιναν και αφηγούνταν στους άλλους αυτή τη ζηλευτή ιστορία.

- Ύστερα η ελπίδα, που συντροφεύει γενικά τους ανθρώπους στις δύσκολες ώρες, η ελπίδα ότι θα 'ρθουν και καλύτερες μέρες. Αυτή την ελπίδα τη διατύπωσαν με μια πρόταση επιγραμματική, έστω και κάπως μοιρολατρική: «Πάλι με χρόνους με καιρούς πάλι δικά μας είναι».
- Από την άλλη μεριά ο κατακτητής για λόγους δικούς του γενικά διοικητικούς και ειδικότερα φοροεισπρακτικούς:

- Ενίσχυε τις τοπικές αρχές στα χωριά και τις κωμοπόλεις, έτσι ενίσχυε το **θεσμό της Κοινότητας**. Η Κοινότητα αποτέλεσε **«Κυψέλη εθνικού βίου»** για τους ραγιάδες. Συγκεντρώνονταν εκεί, συζητούσαν, έλεγαν τα βάσανά τους, ίσως σιγομιλούσαν και για τις ελπίδες τους.

- Είχε θρησκευτική ανοχή, έστω και φαινομενική θρησκευτική ανοχή, η οποία όμως έκανε την **χριστιανική Εκκλησία δεύτερη κυψέλη εθνικού βίου** και ελπίδας για τους ραγιάδες, ανεξάρτητα από τυχόν οποιεσδήποτε αδυναμίες προσώπων της Εκκλησίας.

Σε αυτές τις δυνάμεις συντήρησης και επιβίωσης του Γένους - Έθνους στα χρόνια της δουλείας προστέθηκαν αργότερα δυο άλλοι σημαντικοί παράγοντες που επηρέασαν το εθνικό φρόνημα των Ελλήνων προς το φιλελεύθερο αλλά και ενίσχυσαν την αυτοπεποίθησή τους ότι μπορούν με τις δικές τους δυνάμεις να κερδίσουν τη λευτεριά και οδήγησαν τελικά στον Επαναστατικό Αγώνα.

Οι παράγοντες αυτοί είναι **η οικονομική άνθιση** από το εμπόριο, κυρίως στις Παροικίες του Ελληνισμού, αλλά και από την ελεύθερη ναυσιπλοΐα των ελλήνων εμπόρων και ναυτικών, που κινούνταν με ρωσική σημαία μετά τον ρωσοτουρκικό πόλεμο και τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, το 1774, και **η φροντίδα των ραγιάδων να δημιουργήσουν σχολεία**, γιατί εδραιωνόταν η αντίληψη ότι « η παιδεία θα φέρει ελευθερία».

Τον επαναστατικό Αγώνα προετοίμασαν ιδεολογικά και οργανωτικά πολυάριθμοι ανώνυμοι και επώνυμοι, που εργάστηκαν χρόνους πολλούς για:

- Να συντηρήσουν και να ενισχύσουν την εθνική συνείδηση των ραγιάδων.
- Να εμπνεύσουν την ελπίδα, αργότερα αυτοπεποίθηση, ότι είναι δυνατή η απελευθέρωση με τις δυνάμεις του Γένους.
- Να οργανώσουν τους ραγιάδες κρυφά σε μάχιμες δυνάμεις, για να διεκδικήσουν την κατάλληλη στιγμή λευτεριά.
- Να πραγματοποιήσουν τελικά το δύσκολο Αγώνα (πολεμικό και διπλωματικό) και να κερδίσουν με πολλές θυσίες ελεύθερη Πατρίδα.

Γνωστή σε όλους μας η δράση και η θυσία του Ρήγα Φεραίου, ο Ανώνυμος συγγραφέας της Ελληνικής Νομαρχίας και οι ιδέες του, και κορύφωση η Φιλική Εταιρεία και το έργο της.

Η Επανάσταση άρχισε το β' 15/ήμερο του Μάρτη 1821. Γρήγορα γενικεύτηκε στην Πελοπόννησο, στη Στερεά, στη Χαλκιδική, στη Νάουσα και σε πολλά νησιά του Αιγαίου.

Σύμφωνα με μια θεωρητική ιστορική άποψη ο εθνικός, απελευθερωτικός αγώνας του 1821 μπορεί να διαιρεθεί σε περιόδους και συγκεκριμένα από το 1821 έως το 1825, από το 1825 έως το 1827 και από το 1827 έως το 1830.

Η πρώτη περίοδος ξεκίνησε με ενθουσιασμό, με εντυπωσιακές επιτυχίες κατά των Τούρκων και αυτοθυσίες, αλλά εκφυλίστηκε με εμφύλιους σπαραγμούς, καθώς ο διχασμός και η διχόνοια οδήγησαν σε συγκρούσεις.

Στη διάρκεια της δεύτερης περιόδου η Επανάσταση έφτασε στα πρόθυρα καθολικής κατάρρευσης, καθώς ο πασάς της Αιγύπτου Μεχμέτ Αλή ήρθε να βοηθήσει το Σουλτάνο με χερσαίες δυνάμεις και ναυτικό, επικεφαλής του οποίου ήταν ο γιος του στρατηγός Ιμπραήμ.

Η τρίτη περίοδος ξεκίνησε με την επιλογή του Ιωάννη Καποδίστρια ως πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας από την Γ' Εθνοσυνέλευση. Η ναυμαχία στο Ναβαρίνο, το 1827, είναι καθοριστική και επιταχύνει τις εξελίξεις. Με το τέλος της περιόδου αυτής ήταν πια γεγονός ότι η Επανάσταση των Ελλήνων είχε επικρατήσει και το νέο ελληνικό κράτος, είχε πια γίνει σύγχρονη ιστορική πραγματικότητα.

Την πίστη στη ζωή και την ελευθερία, σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα, απέδειξαν οι ελεύθεροι πολιορκημένοι του Μεσολογγίου, οι γυναίκες του Σουλίου στο Ζάλογγο, οι γυναίκες στη Νάουσα. Το Κούγκι, τα Ψαρά, το Αρκάδι έγιναν ολοκαυτώματα. Η Αλαμάνα, η Γραβιά, το Βαλτέτσι, το Μανιάκι, τα Δερβενάκια, η Χαλκιδική, έγιναν βωμός για να μαρτυρούν πως η θέληση ενός λαού είναι ικανή να διδάξει πώς να ζει κανείς λύτερος.

Η επίσημη **ευρωπαϊκή πολιτική** των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής, Αγγλίας – Γαλλίας – Ρωσίας – Αυστροουγγαρίας, εξαρχής εκδηλώθηκε εχθρικά για την ελληνική Επανάσταση. Λειτουργούσε σύμφωνα με το πνεύμα της **Ιερής Συμμαχίας** που είχαν ιδρύσει, και ανησυχούσαν για οποιαδήποτε κοινωνική αναταραχή, γιατί όλοι οι λαοί πιέζονταν από κάποιας μορφής δουλεία.

Τελικά οι Ευρωπαϊκές Μεγάλες Δυνάμεις για τα δικά τους συμφέροντα καθεμιά μεταστράφηκαν και προχώρησαν και σε στρατιωτική παρέμβαση για τον τερματισμό της πολεμικής αναστάτωσης στον επαναστατημένο ελλαδικό χώρο.

Αντίθετα με τους ηγέτες τους πολλοί ξένοι υπήκοοι αγωνίστηκαν στο πλευρό των Ελλήνων κατά την επανάσταση του 1821, είναι αυτοί που ονομάζουμε **ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ**.

Φιλέλληνες οι εθελοντές, οι οποίοι έσπευσαν να πολεμήσουν στο πλευρό των Ελλήνων επαναστατών. Αν και ο αριθμός τους δεν είναι με ακρίβεια γνωστός, υπολογίζεται ότι περισσότεροι από χίλιοι προσήλθαν στις επαναστατημένες περιοχές. Από αυτούς περίπου το ένα τρίτο δε γύρισε πίσω.

Φιλέλληνες όσοι στο εξωτερικό συγκροτούσαν επιτροπές για την υποστήριξη του αγώνα αλλά και την προβολή του.

Φιλέλληνας ο Θείρσιος, ο ελληνιστής καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μονάχου, θαυμαστής της ελληνικής Αρχαιότητας γνωστός από την υπόθεση του τυπογραφείου το οποίο προμήθευσε την ομάδα του Θεόδωρου Μανούση για τις ανάγκες του αγώνα.

Φιλέλληνας ο αυτοδίδακτος γερμανός ζωγράφος Καρλ Κρατσαίζεν που έγινε ο «φωτογράφος» του αγώνα.

Σήμερα, που η ιστορία φαίνεται ότι γράφεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς στην περιοχή μας,

Σήμερα, που η χώρα βιώνει μια οικονομική κρίση,

Σήμερα, που με την κρίση αυτή ξαναπληρώνουμε ως χώρα και ως λαός την άγνοια της ιστορίας μας

Το μήνυμα της 25ης Μαρτίου είναι πιο επίκαιρο από ποτέ!

«Ελευθερία ή Θάνατος» η φωνή των αγωνιστών.

Αλλά και **συλλογική φροντίδα** για την πατρίδα, παραγγέλει ο Μακρυγιάννης. *«Τούτη την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί κι αμαθείς και πλούσιοι και φτωχοί και πολιτικοί και στρατιωτικοί και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι. Όσοι αγωνιστήκαμεν, αναλόγως ο καθείς, έχομεν να ζήσομεν εδώ. Το λοιπόν δουλέψαμεν όλοι μαζί να τη φυλάμε κι όλοι μαζί, και να μη λέγει ούτε ο δυνατός «εγώ», ούτε ο αδύνατος. Ξέρετε πότε να λέγει ο καθείς “«εγώ»; όταν αγωνιστεί μόνος του και φκιάσει ή χαλάσει, να λέγει «εγώ».*

Οι αγωνιστές, εκτός από τον αγώνα τους, μας κληροδότησαν και τη σοφία τους. Μας πρόσφεραν μέσα από τη δράση και τους λόγους τους το αιώνιο μήνυμα ότι **ο άνθρωπος νοείται άνθρωπος μόνο ως ελεύθερος, ότι η ανθρώπινη ζωή νοείται μόνο μέσα σε συνθήκες ελευθερίας**. Και αυτό το μήνυμα παραμένει ενεργό όσο οι δυνάμεις της καταπίεσης παραμένουν επίσης ενεργές μέσα στις διαδικασίες της ιστορίας.

Τι θα γίνει όμως στο μέλλον; Την απάντηση δίνει ο Κολοκοτρώνης που είπε: *«Σε μας μένει να ισιάζουμε και να στολίσουμε τον τόπο με θεμέλια της πολιτείας την ομόνοιαν, τη θρησκεία και την φρόνιμον ελευθερίαν».*

Στο ερώτημα εάν μπορούμε να το πετύχουμε παραθέτουμε τις διαπιστώσεις που αποδίδονται στο Γερμανό θεατρικό, συγγραφέα, ποιητή και ιστορικό Φρίντριχ Σίλερ που αναφωνούσε: *«Καταραμένε Έλληνα. Όπου να γυρίσω την σκέψη μου, όπου και να στρέψω την ψυχή μου, μπροστά μου σε βλέπω, σε βρίσκω. Στην Τέχνη, την Ποίηση, το Θέατρο, την Αρχιτεκτονική, τα Μαθηματικά, τη Φιλοσοφία, την Ιατρική, πάντα κορυφαίος και ανυπέρβλητος.»*

Το χρέος μας – μια λέξη ειπωμένη συχνά αλλά κάθε φορά με διαφορετικό περιεχόμενο – δεν είναι παρά να διδαχθούμε από τις αρετές των προγόνων μας και ως ελεύθεροι ηθικά πολίτες να κλείσουμε στις καρδιές μας μια για πάντα τους στίχους από τις ωδές του Ανδρέα Κάλβου:

*« όσοι το χάλκεον χέρι βαρύ του φόβου αισθάνονται,
ζυγόν δουλείας ας έχωσιν.*

ΘΕΛΕΙ ΑΡΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΟΛΜΗΝ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ».

Χρόνια πολλά
Πάντα λεύτεροι